

REPUBLIKA SRBIJA
GRADSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE, BEOGRAD

11000 BEOGRAD, Bulevar despota Stefana 54a
Centrala: 20 78 600 e-mail: gzzjzbgd@zdravlje.org.yu www.zdravlje.org.yu
Direktor – tel: 32 33 976, faks: 32 27 828 e-mail: gzdir@eunet.yu

Centar za ekotoksikologiju
Jedinica za brzu reakciju u vanrednim situacijama i
praćenje rizika po zdravlje i životnu sredinu

Tel/faks: 20 78 634; 32 38 230 e-mail: milan.milutinovic@zdravlje.org.yu

Žiro račun: 840 – 627667 – 91

Datum: 04.07.2008.

II-8 Broj: 2216/3

MODEKOLO d.o.o. BEOGRAD

11070 NOVI BEOGRAD

Proleterske solidarnosti 4

PREDMET: Stručno mišljenje o preparatu SC-500 proizvođača OIL WATER
TREATMENT Services BV, Centraleweg 11-E, 4931 NA
Geetruidenberg, Holandija sa ekotoksikološkog aspekta

Preduzeće MODEKOLO d.o.o. iz Beograda, Ulica Proleterske solidarnosti 4, se zahtevom br. I-138 od 10.04.2008. godine, koji je dostavljen Centru za ekotoksikologiju Gradskog zavoda za javno zdravlje Beograd, obratilo radi izrade stručnog mišljenja o preparatu SC-500 proizvođača OIL WATER TREATMENT Services BV, Centraleweg 11-E, 4931 NA Geetruidenberg, Holandija sa ekotoksikološkog aspekta.

PRILOŽENA DOKUMENTACIJA:

Službi za ekotoksikologiju Gradskog zavoda za javno zdravlje Beograd je dostavljena sledeća dokumentacija:

1. Mišljenje Ministarstva zaštite životne sredine o uslovima prevoza preparata SC-500 preko državne granice (uvoz, izvoz, tranzit)

2. Ministarstvo zaštite životne sredine Republike Srbije je aktom br. 532-01-2282/2008-02 od 23.04.2008. godine odobrilo prevoz preparata SC-500 preko državne granice bez Rešenja koje izdaje ovo Ministarstvo, a na osnovu podataka iz Bezbedonosnog lista po kome ovaj preparat nije klasifikovan kao otrovna materija, odnosno štetan po zdravlje ljudi. Shodno tome ovaj preparat ne podleže odredbama Zakona o proizvodnji i prometu otrovnih materija („Sl. list SRJ“ br. 15/95, 28/96, 37/2002 i „Sl. glasnik RS“, br. 101/05) kao ni članu 51. Zakon o prevozu opasnih materija („Sl. list SFRJ“, br. 27/90, 45/90 i „Sl. list SRJ“, br. 24/94, 28/96, 21/99, 44/99 i 68/02).
3. Toksikološka ocena Nacionalnog centra za kontrolu trovanja Vojnomedicinske akademije u Beogradu, (Int. 5-43, od 12.02.2008.)
4. Bezbedonosni list (Safety Data Sheet-OWT Services BV, The Netherlands)
5. Izveštaj o toksičnosti, biodegradibilnosti i ponašanju u životnoj sredini
(Toxicity, biological degradability and ecological properties of cleaner SC 500- OWT Services BV, The Netherlands)

Uvidom u proizvođačke specifikacije i uputstva za upotrebu konstatovano je sledeće:

MOGUĆNOSTI KORIŠĆENJA U PRAKSI I UPUTSTVO ZA UPOTREBU

Preparat SC-500 se koristiti kao dispergent za postupke sanacije ekoloških akcidentalnih stanja vezanih za izlivanje uljnih materija naftnog (mineralnog), biljnog ili životinjskog (organskog) porekla na zemljištu, u priobalju i na vodenim površinama. Preparat se uspešno može koristiti i za razgradnju uljnih materija izlivenih na betonskim površinama, kao sredstvo za čišćenje uljnih nečistoća u industriji i za odmašćivanje kontaminiranih površina. Preparat je biorazgradiv i neškodljiv po životnu sredinu, omogućava disperziju ulja u vodenoj sredini ubrzavajući njegovu biodegradabilnost.

Prilikom primene, preparat SC-500 razblažuje se sa vodom u odnosu od 1 : 100 do 1 : 1000, u zavisnosti od stepena kontaminacije supstrata životne sredine, odnosno kontaminiranih površina u industriji. Pripremljeni rastvor se može primenom različitih alata (četke, špricaljke, raspršivači) nanositi na kontaminirane površine odnosno uljne nečistoće na akvatorijalnim i zemljanim površinama. Nakon kontaktnog vremena za delovanje preparata (10-15 minuta u zavisnosti od razblaženja) kontaminirane površine se trebaju isprati vodom. U kontaktu sa vodom dolazi do brzog emulgovanja uljnih materija zahvaljujući aktivnim komponentama sadržanim u predmetnom preparatu.

Za pakovanje preparata koriste se plastični kontejneri zapremine 1000 lit. Čuvanje se vrši na optimalnoj temperaturi u rasponu od 20 do 24°C. Napominjemo da preparat ne treba skladištiti, na temperaturi ispod -

5°C, odnosno iznad 25°C. Preparat SC-500 je pri normalnim uslovima skladištenja stabilan minimalno dve godine. Ne treba ga izlagati visokim temperaturama, plamenu, niti nekom drugom izvoru toplote. U slučaju požara za gašenje se može koristiti prah, pena ili ugljen dioksid. Pri normalnim uslovima skladištenja ne dolazi do nastanka štetnih i opasnih materija kao produkata razgradnje preparata.

NAČIN RUKOVANJA

Prilikom rukovanja koristiti odgovarajuću ličnu zaštitnu opremu: zaštitne rukavice, odelo, obuća, posebno zaštitne naočare. Posle svake upotrebe odeću treba oprati vodom i deterdžentom. Tokom korišćenja preparata u praksi zabranjuje se upotreba hrane, pića i cigarete zbog mogućnosti kontaminacije.

Prilikom akcidentalnog izlivanja preparata SC-500 na čvrstim površinama (u industriji, na betonskim površinama i sl.) potrebno je tečnu fazu pokupiti odgovarajućim adsorbensom, a ostatak isprati obilnom količinom vode.

U slučaju akcidentalnog izlivanja preparat SC-500 u vodenu sredini nije potrebno sprovoditi naknadnu sanaciju, s obzirom da se isti u procentualnoj količini od 80% razgrađuje u pomenutim uslovima.

FIZIČKO-HEMIJSKE OSOBINE

Preparat se u prometu nalazi u tečnom agregatnom stanju, žućkaste je boje i karakterističnog mirisa. Tačka ključanja je >100°C, a tačka mržnjenja je -10°C. Potpuno je rastvorljiv u vodi, specifična gustina iznosi 1,020 g/cm na 20°C, viskoznost je <30 mPa na 20°C, a pH vrednost iznosi 8-9 (u 1% rastvoru).

Navedeni preparat sadrži sledeće komponente:

SASTAV	KOLIČINA (%)
Alkoholni etoksilat (CAS: 68439-45-2)	15
Tetrakalijum pirofosfat (CAS: 7320-34-5)	2.5
Dinatrijum meta silikat (CAS: 6834-91-0)	2.5
Voda	80

Alkoholni etoksilat je razvrstan u III grupu otrova.

Znak opasnosti: Xi

Oznake upozorenja: R-36/38, 41

Oznake obaveštenja: S-36/37/39, 45

Tetrakalijum pirofosfat se svrstati u III grupu otrova.

Znak opasnosti: Xi

Oznake upozorenja: R-20/22, 36/37/38, 66

Oznake obaveštenja: S-36/37/39, 45

Dinatrijum metasilikat se svrstati u II grupu otrova.

Znak opasnosti: C

Oznake upozorenja: R-34, 37

Oznake obaveštenja: S-36/37/39, 45

MOGUĆI UTICAJ NA ZDRAVLJE LJUDI

Sa toksikološkog aspekta ovaj proizvod nije klasifikovan kao toksična materija i ne predstavljaju akutnu opasnost za ljudsko zdravlje. Preparat može izazvati blagu iritaciju kože i sluzokože, kao i umerenu iritaciju sluznica oči.

Nema podataka o izazivanju teških senzibilizacija (alergija). Kancerogenost, mutagenost i toksičnost u reprodukciji nisu dokazani kod ljudi, a ni kod životinja.

Sa aspekta mogućeg uticaja na zdravlje ljudi, preparat SC-500 deluje nadražajno i to blago iritativno na kožu kao i umereno iritativno na sluznice oči. Simptomi i znaci trovanja zavise pre svega od puta ulaska predmetnog preparata u organizam, koncentracije i količine preparata koja je dospela u organizam.

Pri udisanju javlja se klinička slika iritacije gornjih disajnih puteva, nadražaj sluzokože nosa i usta, bol iza grudne kosti, često praćen suvim nadražajnim kašljem.

Pri ingestiji (unos oralnim putem) javlja se niz nespecifičnih simptoma poreklom od digestivnog trakta i to mučnina, gađenje, povraćanje i dr.

Prilikom direktnog kontakta preparata sa kožom moguće su alergijske reakcije manjeg, odnosno većeg inteziteta. Kod dužeg kontakta moguća je pojava crvenila i otoka kože (urtikarija), sušenja i perutanja mesta na koži koja su bila u kontaktu sa preparatom.

UPUTSTVA ZA PRVU POMOĆ

Prilikom inhalacije preparata potrebno je odmah izvesti ugroženu osobu na čist vazduh, van kontaminiranog prostora, obezbediti stručnu lekarsku pomoć (Centar za kontrolu trovanja Vojnomedicinske akademije), a do dolaska lekara pružiti adekvatnu prvu pomoć.

Kod unošenja preparata per os prva pomoć se sastoji u tome da se unese što više vode i izazove povraćanje. Dalju stručnu pomoć treba da obavi specijalizovana lekarska ekipa pri čemu je obavezno dostaviti etiketu sa nazivom i hemijskim sastavom preparata.

Kod kontakta sa kožom treba skinuti eventualno kontaminiranu odeću, kožu treba dobro oprati obilnom količinom vode i blagim alkalnim sapunom, a zatim se obratiti lekaru. Kontaminiranu odeću, pre ponovne upotrebe treba oprati.

Ako preparat dospe u oči neophodno je 15-tak minuta obilno ispirati vodom, držeći oči širom otvorene i što pre potražiti pomoć lekara.

UTICAJ NA ŽIVOTNU SREDINU

Sa ekotoksikološkog aspekta nisu konstatovani negativni uticaji na supstrate životne sredine. Preparat može izazvati promene pH vrednosti u vodenoj sredini u pravcu bazne reakcije.

Dokazana je toksičnost na ribama vrste Kalifornijska pastrmka (*Salmo gairdneri*) (96 h): LC_{50} -40 do 50 mg/l, kao i na vrsti jednoćelijskih organizama *Daphnia magna* (48 h)- 8480 mg/l. Dokazana je akutna toksičnost za pacove, koja iznosi $>10\ 000\text{mg/kg}$ telesne težine (LD_{50} oralno (pacov-oba pola) $\geq 10000\text{ mg/kg tt}$).

Proizvod podleže biodegradaciji u morskoj vodi (krajnja biodegradacija je 80%).

ZAKLJUČNE KONSTATACIJE

Nakon uvida u priloženu dokumentaciju, Stručni tim Centra za ekotoksikologiju Gradskog zavoda za javno zdravlje Beograda, je mišljenja da predmetni preparat SC-500 firme OIL WATER TREATMENT Services BV, Centraleweg 11-E, može da se koristi za primenu u industriji kao odmašćivač kontaminiranih površina i u poslovima primenjene zaštite životne sredine za dekontaminaciju zagađenih priobalja, vodenih površina, zemljišta i biljnog sveta uljnim materijama, a u skladu sa uputstvom proizvođača.

Sa ekotoksikološkog aspekta, nisu konstatovani negativni uticaji preparata SC-500 na životnu sredinu. Podatak o biodegradaciji preparata u vodenoj sredini koja iznosi 80%, sa aspekta zaštite i unapređenja životne sredine

je prihvatljiv u skladu sa međunarodnim standardom Evropske Unije **DETERGENTS REGULATION-Regulation (EC) No 648/2004**, Criterion for ultimate biodegradability: 60% in 28 days.

U cilju monitoringa efekata preparata SC-500 in situ, smatramo da je potrebno vršiti redovne mikrobiološke, biološke, hemijske i druge analize tretiranog materijala u jedinici vremena (zagađene vode, zemljišta, odnosno sedimenta), radi utvrđivanja dinamike i hemijskih reakcija u realnim uslovima životne sredine. Dobijene vrednosti laboratorijskih testova se mogu koristiti kao referentne vrednosti za dalju upotrebu preparata u poslovima dekontaminacije i remedijacije vodenih površina i zemljišta zagađenih mineralnim materijama, a u skladu sa važećom domaćom zakonskom regulativom i međunarodnim preporukama.

OBRADIVAČI

Dr Milan Milutinović

Dr Vesna Slepčević

Dr Nina Ničić

DIREKTOR ZAVODA

Prim. dr Slobodan Tošović, Mr sc.